

ХРОНИКА СУДСКИХ УБИСТАВА: ULTIMA RATIO ВОЈИСЛАВА ШЕШЕЉА

Смрт у приправности

„Ако Хашки трибунал учестало и далекосежно крши не само правила поступка које је сам себи прописао (што је иначе нечувено у цивилизованом свету), него и најважније међународне акте који зајемчују основна људска права — шта онда преостаје оптуженом који је жртва тог Суда и чија се права немилице газе? Проф. др Војислав Шешељ је сигурно добро промислио и закључио да се том хашком Минотауру, који је уништио већ једанаест српских живота и који је и даље жедан српске крви, једино може супротставити тако што ће у тој неравноправној борби заложити и властити живот. Та његова жртва заслужује свако поштовање и пред њом треба да погну главе наши садашњи главари који трабуњају о ‚сарадњи‘ са Хашким трибуналом као услову за улазак у Европу, која баш у овом часу намерава да нам отме Косово”

Пише: академик проф. др Коста Чавошки

Већ четврти дан* проф. др Војислав Шешељ налази се у штрајку глађу. Како је то изузетно опасан и по самог проф. Шешеља потенцијално погибелан начин борбе, ваља одмах рећи да је штрајк глађу *ultima ratio* – последње средство којем се прибегава када су сва друга средства исцрпљена. Па због чега је проф. др Војислав Шешељ прибегао том последњем средству?

Први разлог је сама хашка оптужница која је на климавим ногама. После пада Берлинског зида и укидања деликта мишљења у свим посттоталитарним земљама, Војислав Шешељ је први широм света познат оптуженик коме је стављен на терет деликт мишљења извршен држањем такозваних запаљивих говора. Тек касније, када је Карла дел Понте разабрала да тзв. деликт мишљења не може бити разлог ни за оптужбу ни за осуду, уврстила је Војислава Шешеља у некакав „здружени злочиначки подухват” како би на њега превалила одговорност за недела других, који са Шешељем нису били ни у каквој вези.

Други разлог за штрајк глађу је недопустиво дуг притвор пре отпочињања суђења. Као што сви добро знате, проф. др Војислав Шешељ је 24. фебруара 2003. године добровољно, по својој слободној одлуци, отишао у Хаг и предао се Хашком суду. Иако сви међународни акти о људским слободама и правима утврђују да ће се ухапшеном лицу судити без непотребног одуговлачења, односно у разумном року, Шешељу ни после три године, осам месеци и 18 дана није отпочело суђење, а није ни пуштен да на слободи сачека почетак суђења и да се слободно бави политиком, како је то иначе допуштено оптуженим Арбанасима. Да Хашки суд нема намеру да Војислава Шешеља злоставља, ојади и сатре, Шешељ би управо сада био међу нама, пошто му суђење још није почело.

ИНТЕРНАЦИОНАЛА НАМЕТНУТИХ БРАНИЛАЦА

Трећи, посебно важан разлог је наметање бранилаца Војиславу Шешељу, иако је он већ

на првој статусној конференцији обавестио Претресно веће да ће се, сходно члану 45d Правилника Суда, сам бранити, а да ће му у припремању властите одбране пред овим Судом помагати неколико квалификованих правних саветника који ће чинити његов стручни тим. Претресно веће је одбило да региструје правне саветнике које је Шешељ именовано, и тиме га је дискриминисало чак и у односу на Слободана Милошевића, над којим је у Хагу извршено судско убиство. У овом погледу, иначе, постоји савршена аналогија између случаја покојног Слободана Милошевића и случаја проф. др Војислава Шешеља. Слободан Милошевић се током протеклих пет година сам бранио пред Судом, а у припремању одбране помагала су му три стручна саветника – један професор Правног факултета у Београду и два адвоката. Управо тако замишља и припрема своју одбрану и проф. др Војислав Шешељ. Уместо да без поговора прихвати одлуку проф. др Војислава Шешеља да се, уз помоћ свог стручног тима, сам брани, 9. маја 2003. Претресно веће је одлучило да се проф. др Војиславу Шешељу именује stand-by (у приправности) бранилац и наложило секретару Суда да он именује таквог „браниоца”. Петог септембра 2003. секретар Суда именовано је београдског адвоката Александра Лазаревића за Шешељевог stand-by браниоца. Чим се, међутим, уверио да проф. др Војислав Шешељ не жели никаквог наметнутог браниоца у кога нема поверење и да с таквим браниоцем уопште не жели да комуницира, Александар Лазаревић се сам повукао. Секретар Суда повукао је именовање Александра Лазаревића, да би 16. септембра 2004. године за Шешељевог stand-by адвоката именовано Холанђанина Тјарда Едуарда ван дер Спула. Пошто је после подуже ујдурме у Суду и ван овог Суда Тјарда Едуард ван дер Спун одустао, напослетку су за адвокате у приправности (stand-by) именовани енглески адвокати Дејвид Хупер и Андреас О’Шиа.

Сви ови наметнути адвокати, укључујући и последњу двојицу, прекршили су члан 5 „Кодекса о професионалном понашању одбране пред Међународним трибуналом” тиме што су прихватили своје именовање за stand-by браниоца противно вољи оптуженог проф. др Војислава Шешеља. Тиме је најпре повређено право оптуженог да сходно правилу 45 d сам себе брани пред овим Судом, о чему је оптужени Шешељ обавестио Претресно веће већ на првој статусној конференцији. Чим је сазнао да му је принудно наметнут други stand-by бранилац, проф. др Војислав Шешељ је одлучно изјавио да уопште неће да га види, а камоли са њим о било чему разговара. То такође значи да оптужени Шешељ никада неће дозволити наметнутом stand-by браниоцу да било шта предузима у његово име и да га пред овим Судом брани. Отуда наметнути браниоци постају неетички када у име оптуженог, који их неће, примају судске списе и глуме некакву одбрану.

ЦЕЛАТИ СА ПЕРИКОМ

У прилогу I Кодекса о професионалном понашању одбране пред Међународним судом, чланом 4/2 је утврђено да заступајући клијента бранилац мора „поштовати одлуке клијента везане за циљеве заступања”, а у члану 7 изричито је наглашено да „бранилац мора стално информисати клијента о статусу ствари које се налазе пред Судом”. Стога се поставља питање како наметнути енглески адвокати могу уопште сазнати одлуке свог клијента ако овај неће да им их саопшти, и како ће обавештавати свог клијента о статусу ствари пред Судом ако овај неће да их слуша. Другим речима, поменута господа су пристала да буду stand-by браниоци иако унапред знају да улогу правог браниоца оптуженог неће моћи да одиграју. Штавише, ако клијент не жели неког адвоката као браниоца, онда бранилац не постоји, а онај који и даље изиграва браниоца нечасна је и неморална особа.

Још је горе што се наметањем браниоца битно мења статус одбране оптуженог. У добро постављеном судском поступку постоје три потпуно одвојене и независне стране: оптужба и одбрана које су међусобно супротстављене и судско веће које је изнад супротстављених страна и независно у односу на сваку од њих. Ако суд без ваљаних разлога намеће некакве stand-by браниоце, а добро зна да оптужени не само што жели да се сам брани него је као професор права у стању да то на ваљан начин обави, он то не чини у интересу одбране оптуженог него зарад неког другог циља. Нама се чини да наметнути браниоци имају задатак не само да контролишу него и да осујете одбрану проф. др Војислава Шешеља.

Наметање stand-by бранилаца противно слободној вољи оптуженог представља тешку повреду члана 14 става 3д Међународног пакта о грађанским и политичким правима који зајемчује сваком оптуженом „да се сам брани или уз помоћ правног заступника по свом избору”. Другим речима, за одбрану оптуженог, према овим одредбама, постоје само две могућности: да се сам брани или да га брани правни заступник по његовом властитом избору.

Ако, дакле, Хашки трибунал учестало и далекосежно крши не само правила поступка које је сам себи прописао, што је иначе нечувено у цивилизованом свету, него и најважније међународне акте који зајемчују основна људска права, шта онда преостаје оптуженом који је жртва тог Суда и чија се права немилице газе? Проф. др Војислав Шешељ је сигурно добро промислио и закључио да се том хашком Минотауру, који је

уништио већ једанаест српских живота и који је и даље жедан српске крви, једино може супротставити тако што ће у тој неравноправној борби заложити и властити живот. Та његова жртва заслужује свако поштовање и пред њом треба да погну главе наши садашњи главари који трабуњају о „сарадњи” са Хашким трибуналом као услови за улазак у Европу, која баш у овом часу намерава да нам отме Косово. <

(У Београду, 14. новембра 2006. Изворник: „Проф. др Војислав Шешељ у штрајку глађу”, www.srs.org.yu. Избор и опрема: НАЦИЈА ПРЕС)

* ИЗНАД ПОЛИТИКЕ, ИЗНАД ЖИВОТА И СМРТИ

Човек и Отаџбина

Војислав Шешељ заувек је иступио из личне судбине, па чак и из политике. Постао је метафора сопствене Отаџбине. То схвата сваки елементарно прибран, разуман и моралан човек. То веома јасно обавезује свакога ко себе назива макар грађанином Србије, а камоли носиоце државних и јавних функција у њој. Можда ће снагу ове

метафоре осетити најпре они који је потцењују

Текст академика Чавошког — бестрасан и разложен — преносимо у нови број „Нације”, уместо уводника, у тренутку кад штрајк Војислава Шешеља улази у двадесет трећи дан и кад је његово здравствено стање критично. Пуштамо га у дану када је у Београду најављено отварање Шешељевог политичког и личног тестаментa.

Корак на који се одлучио Војислав Шешељ, иначе, погрешно се назива штрајком глађу, јер је он престао да узима не само храну, него и лекове: за крвни притисак (које је морао да узима свакодневно, ујутру и увече), за хроничну астму (такође их је пио свакодневно), за болове у кичми. У једној фази, насилно пребачен у болнички део затвора у Шевенингену и комуникацијски потпуно одсечен, Шешељ је био престао да узима чак и воду, што се врло лоше одразило на медицинско стање бубрега. (Воду је поново узео тек кад су му омогућили да се мобилним телефоном чује са породицом, а они, треба ли уопште напомињати, нису журили да му то омогуће.)

У међувремену, Војислав Шешељ — чији ће храброст и понос, како год се ово заврши и што год ко мислио о његовим политичким уверењима, остати упамћени — изричито је у писмо холандским властима забранио да га у случају губљења свести вештачки хране, да над њим спроводе мере реанимације и насилне медицинске интервенције, да у случају смрти на његовом телу раде обдукцију. Забранио је и било чији долазак у Хаг, осим евентуалног доласка по његове посмртне остатке, ради сахране у земљи Србији.

Подсетимо, Шешељ је у штрајк ступио до испуњења четири најосновнија захтева, који у озбиљним судовима и земљама не долазе у питање чак ни кад се ради о окорелим криминалцима. Цитирамо захтеве (према Петицији за подршку Шешељу, коју је потписао велики број угледних личности јавног живота и масовно грађани Србије):

1. Укидање дискриминаторних мера у вези са посетом његове супруге Јадранке Шешељ, заведених на основу лажних сумњичења од стране Хашког трибунала.
2. Регистравање правних саветника др Војислава Шешеља и нормализовање услова за припрему одбране.
3. Достављање судских и тужиочевих докумената искључиво на папиру и на српском језику.
4. Наметнути бранилац у приправности Дејвид Хупер и његов помоћник Андреас О'Шија морају да се одстране из предмета др Војислава Шешеља. Истовремено, Трибунал мора да укине одлуку о именовању бранилаца у приправности, јер за њу не постоји упориште ни у Статуту, ни у Правилнику о поступку и доказима.

Војислав Шешељ заувек је иступио из личне судбине, па чак и из политике.

Постао је метафора сопствене Отаџбине.

То схвата сваки елементарно прибран, разуман и моралан човек.

То веома јасно обавезује свакога ко себе назива макар грађанином Србије, а камоли носиоце државних и јавних функција у њој.

Можда ће снагу смисла ове метафоре осетити најпре они који је потцењују. <

